

obsahová analýza, pedagogický deník, pozorování, polostrukturovaný rozhovor. Výsledkem výzkumu bylo vytvoření a následně ověření výše uvedeného didaktického modelu zaměřeného na ověřování nových metodických postupů pro práci s literaturou. Výzkum však také otevřel nové otázky spojené právě s ověřováním tohoto modelu, a to zejména v konkrétní školní praxi. Na tyto otázky se pak zaměří plánovaný výzkum a za použití obdobného výzkumného designu bude pokračovat v jeho ověřování.

Ondřej Šimik

Žák v páté třídě jako řešitel přírodovědného pokusu – analýza pracovních listů žáků

Katedra pedagogiky primárního a alternativního vzdělávání PdF OU v Ostravě

Příspěvek se věnuje problematice pokusu v přírodovědě na 1. stupni základní školy. Výzkumným záměrem bylo popsat, jak žáci 5. ročníku přemýšlejí u provádění pokusů a svá řešení zaznamenávají do pracovního listu. Pokus je obecně představován jako efektivní metoda výuky, avšak chybějí výzkumy, které by zjišťovaly jeho efektivitu ve výuce (určitě na 1. stupni ZŠ). Analyzovali jsme práci žáků (jako subjektů výuky) na pokusu, konkrétně, jak umí předpovídat výsledek pokusu, popisovat průběh pokusu, formulovat vysvětlení a odpovídat na aplikační otázky týkající se sledovaného jevu. Vycházíme z konstruktivisticky pojaté výuky, kde se žák vlastní aktivitou podílí na tvorbě poznání. Ve výzkumném šetření byla použita metoda deskriptivní analýzy textu. Pro určení úrovně obtížnosti dílčích úloh jsme vycházeli z klasifikace učebních úloh Tollingerové. Výsledky výzkumu jsme se pokusili také kvantifikovat (na základě správnosti řešení jednotlivých úloh). Z výzkumného zjištění je patrné, že žáci na prvním stupni jsou schopni nejlépe popisovat to, co se při pokusu dělo, méně pak předpovídat výsledek a nejobtížnější je podání vysvětlení pokusu spolu s aplikací daného sledovaného přírodního jevu. Výsledky výzkumné analýzy však naznačují velký potenciál žáků pro tento typ práce v přírodovědném předmětu. Pracovní list vlastní konstrukce, který jsme takto výzkumně ověřovali, lze použít i jako evaluační nástroj práce žáka.

Výzkumná otázka: Jaký vliv má fantasy na tvorbu žáků II. a především III. stupně? Je možné fantasy využít ve výtvarné výchově, za jakých podmínek a jak? Teoretické východisko: Negativní i pozitivní vliv fantasy na tvorbu žáků. Význam zasvěcení pedagoga do fantasy, ovšem ne jako fanouška, ale jako odborníka, který je schopen propojit líbivou (přitažlivou) stránku fantasy s archetypy v celé historii vývoje umění a se symboly, objevujícími se v současné společnosti. Využití fantasy i pro vysvětlení dalších problematik ve výtvarném umění, podle věkové kategorie žáka (kýč, virtuální umění, neosurrealismus apod.) Použitá výzkumná metodologie: kvalitativní výzkum – dotazníky, obrazový materiál. Očekávané výsledky: Předpokládám, že vliv fantasy na tvorbu žáků se projevuje především ve volné tvorbě, a proto je jakékoliv vedení v této oblasti komplikované. Děti samy si volí nevhodné vzory a formy zpracování a věnují se tématu ne z tvůrčí potřeby, ale především z fetiše a potřeby formulace některých tabuizovaných témat. Využitím fantasy námětů ve výtvarných předmětech by mohlo některá tato tabu citlivě a smysluplně přiblížit a dát do logického kontextu se současnou kulturou a jejím vývojem. Tím by se naplnila další funkce výtvarné výchovy. Zároveň totiž předpokládám, že fantasy je vhodným a nadčasovým, i když ne hlavním, tématem nejen pro výtvarné výchovy v rámci vzdělávacích programů, a to bez ohledu na jejich inovace.

Kristýna Boháčová

Fantasy ve výtvarné tvorbě žáků II. a III. stupně

Katedra výtvarné výchovy PdF UP v Olomouci